

Uwagi
do projektu Rozporządzenia Ministra kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie wymagań kwalifikacyjnych do zajmowania określonych stanowisk w bibliotekach (projekt z dnia 18 maja 2012)

I. Projekt rozporządzenia jest niezgodny z ustawą o bibliotekach oraz niespójny z innymi przepisami prawa, tj. rozporządzeniem dotyczącym zawodów i specjalności na rynku pracy. Art. 29 ustawy dnia 27 czerwca 1997 o bibliotekach stwierdza, że „Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach bibliotekarskich powinni posiadać **kwalifikacje bibliotekarskie**”. Zatem, jak się wydaje, propozycja ministerstwa jest niezgodna z wskazaną ustawą w tym zakresie, w którym nie określa bibliotekarskiego charakteru wymaganych kwalifikacji. Dotyczy to w szczególności stanowiska młodszego bibliotekarza i bibliotekarza (możliwość objęcia tych stanowisk bez wykształcenia kierunkowego i bez stażu pracy). Wątpliwe wydaje się także uznanie samego stażu pracy za równoważne z nabyciem kwalifikacji bibliotekarskich (przypadek starszego kustosa, kustosa, starszego bibliotekarza – nie ma wymogów wykształcenia kierunkowego) w sytuacji, gdy do stażu pracy zalicza się także zatrudnienie poza bibliotekami (par. 4 propozycji rozporządzenia).

Przywołane w uzasadnieniu do projektu rozporządzenia, obecnie obowiązujące *Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie zajmowania stanowisk w bibliotekach oraz trybu stwierdzania tych kwalifikacji* już w samym tytule odnosiło się do zapisu art. 29 ustawy o bibliotekach, w którym wyraźnie jest zapisane, że pracownicy zatrudnieni w bibliotekach na stanowiskach bibliotekarskich powinni posiadać **kwalifikacje bibliotekarskie**. Dlatego też w § 2 „starego” rozporządzenia znajduje się odwołanie do załącznika nr 2, który zawiera wykaz szkół wyższych, szkół oraz innych form kształcenia, których ukończenie uznaje się za wykształcenie bibliotekarskie oraz przygotowanie pedagogiczne.

„Nowe” rozporządzenie także musi zawierać określenie czym są „kwalifikacje bibliotekarskie”, wynika to wprost z delegacji ustawowej dla ministra do wydania rozporządzenia: „Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, wymagania kwalifikacyjne uprawniające do zajmowania określonych stanowisk w bibliotekach oraz tryb stwierdzania tych kwalifikacji, **uwzględniając potrzebę profesjonalnego wykonywania zadań**”. Nie można uznać, że ukończenie szkoły średniej lub dowolnych studiów wyższych oraz staż pracy zapewni profesjonalne wykonywanie zadań przez osoby zatrudnione na stanowiskach bibliotekarskich.

Nie wydaje nam się, aby załącznik nr 2 do „starego” rozporządzenia udało się utrzymać, zresztą nie uważamy za właściwe określanie tego, co jest „kwalifikacjami bibliotekarskimi” (także pedagogicznymi) poprzez szkołę, której dyplom kandydat na bibliotekarza posiada. Za właściwe uważamy określenie efektów kształcenia, które powinien posiadać kandydat na stanowisko bibliotekarskie, by uznać jego „kwalifikacje bibliotekarskie”. Nie uda się nam też prawdopodobnie wprowadzić do zapisu rozporządzenia, że te efekty kształcenia mogą być uzyskiwane na kierunku studiów o określonej nazwie. Określanie studiów, jako będących „w zakresie informacji naukowej i bibliotekoznawstwa” w tabelce określającej kwalifikacje bibliotekarzy dyplomowanych nie odpowiada zmianom, które dokonały się w szkolnictwie wyższym. Dla studentów rozpoczynających studia 1 października 2012 nie obowiązują już standardy kształcenia, a zatem taki zapis wydaje się pozbawiony sensu i nie pozwala na jednoznaczną ocenę, czy jakieś studia mieszczą się w tym zakresie, czy nie. Może należałoby go zastąpić sformułowaniem (też niedoskonałym, ale za to osadzonym właściwie w nowych rozwiązaniach prawnych dla szkolnictwa wyższego), „których efekty kształcenia w większości odwołują się do dyscypliny bibliologia i informatologia” z dodatkiem, że studia w zakresie informacji naukowej i bibliotekoznawstwa, ukończone przed wejściem w życie reformy szkolnictwa wyższego, są traktowane na tych samych zasadach.

Sugerowalibyśmy raczej przywołanie przepisów wprowadzonych rozporządzeniami innego resortu – Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Chodzi tu o *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania* (Dz.U. 2010 nr 82 poz. 537). W obowiązującej od 1 lipca 2010 klasyfikacji zawodów¹, (która w dalszej części tekstu będzie określana jako klasyfikacja 2010) zawody związane z bibliotekarstwem oraz pokrewną mu sferą działalności informacyjnej występują na różnych poziomach klasyfikacji. W porównaniu z klasyfikacją obowiązującą do dnia 30 czerwca 2010² (która będzie określana jako klasyfikacja 2007), w klasyfikacji 2010 pojawiło się szereg nowych zawodów „bibliotekarskich”.

Zawody związane z bibliotekarstwem znajdują się w następujących grupach elementarnych klasyfikacji 2010:

- 1431 *Kierownicy do spraw sportu, rekreacji i kultury* – znajduje się w niej zawód opatrzony nazwą Kierownik biblioteki (143104, dodany w klasyfikacji 2010)
- 2622 *Bibliotekoznawcy i specjaliści zarządzania informacją* – jest to grupa najbardziej liczna, w porównaniu do innych grup skupiających zawody bibliotekarskie, umieszczono w niej profesje:
 - 262201 Analityka informacji i raportów medialnych (dodana w klasyfikacji 2010)
 - 262202 Analityka ruchu na stronach internetowych (dodana w klasyfikacji 2010)
 - 262203 Bibliotekoznawcy (była już uwzględniona w klasyfikacji 2007)
 - 262204 Brokera informacji (researchera) (dodana w klasyfikacji 2010)
 - 262205 Menedżera zawartości serwisów internetowych (dodana w klasyfikacji 2010)
 - 262206 Specjalisty informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej (była już uwzględniona w klasyfikacji 2007)
 - 262207 Specjalisty zarządzania informacją (dodana w klasyfikacji 2010)
 - 262290 Pozostałych bibliotekoznawców i specjalistów zarządzania informacją
- 3433 *Pracownicy bibliotek, galerii, muzeów i informacji naukowej* – znajdują się w niej zawody:
 - 343301 Bibliotekarza (był już uwzględniony w klasyfikacji 2007)
 - 343303 Technika informacji naukowej (zmodyfikowana nazwa w klasyfikacji 2010, w klasyfikacji 2007 występowała nazwa „Asystent informacji naukowej”)
 - 343390 Pozostałych pracowników bibliotek i informacji naukowej
- 4411 *Pomocnicy biblioteczni* – został do niej zaklasyfikowany zawód Pomocnik biblioteczny (441101), na razie jedyny zawód umieszczony w tej grupie. Zarówno grupa elementarna, jak i zawód pomocnika bibliotecznego stanowi *novum* w wersji klasyfikacji 2010.

Grupa elementarna 2622 *Bibliotekoznawcy i specjaliści zarządzania informacją* jest podporządkowana grupie średniej 262 *Bibliotekoznawcy, archiwiści i muzealnicy*. Przedstawicielom zawodów zakwalifikowanych do grupy średniej 262 *Bibliotekoznawcy, archiwiści i muzealnicy* przypisano zajmowanie się „tworzeniem i utrzymywaniem zbiorów archiwalnych, bibliotecznych, muzealnych, zbiorów galerii sztuki i podobnych obiektów”. Wśród ich zadań zawodowych wymieniono:

- „ocenie lub tworzenie i organizowanie zbiorów archiwalnych i zbiorów artefaktów o znaczeniu historycznym, kulturalnym i artystycznym oraz zapewnianie ich ochrony i konserwacji;
- organizowanie zbiorów wystawianych w muzeach, galeriach sztuki i podobnych obiektach; tworzenie i prowadzenie usystematyzowanego zbioru udokumentowanych i opublikowanych

¹ Została wprowadzona *Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania* (Dz.U. 2010 nr 82 poz. 537).

² Została ona wprowadzona *Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r.* (Dz.U. Nr 265, poz. 2644) oraz *Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 czerwca 2007 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania* (Dz. U Nr 106, poz. 728).

- materiałów oraz udostępnianie ich użytkownikom w bibliotekach i pokrewnych instytucjach;
 przygotowywanie opracowań naukowych i sprawozdań;
 – prowadzenie badań³.

Tabela 1 Opisy zadań zawodowych dla grup elementarnych związanych z bibliotekarstwem uwzględnionych w klasyfikacji zawodów i specjalności występujących na rynku pracy (2010)

Symbol i nazwa grupy elementarnej	Opis syntetyczny	Zadania zawodowe
<p style="text-align: center;">1431 Kierownicy do spraw sportu, rekreacji i kultury</p>	<p>organizują i kontrolują działalność przedsiębiorstw, które świadczą usługi sportowe, artystyczne, teatralne oraz inne usługi kulturalne, rekreacyjne, rozrywkowe i sportowe na rzecz środowiska, w bibliotekach, teatrach, kinach, klubach fitness, muzeach, klubach sportowych itp.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. planowanie i sporządzanie oferty działalności dotyczącej organizowania rozrywek, atrakcji i wydarzeń kulturalnych, programów sportowych i fitness, które mają być proponowane przez ośrodek; 2. zapewnianie utrzymania infrastruktury w czystości i dobrym stanie technicznym; zapoznawanie się z aktualnymi informacjami na temat nowych tendencji i kierunków rozwoju w zakresie sztuki kreatywnej; 3. organizowanie przedstawień teatralnych, koncertów zespołów muzycznych i orkiestr, wystaw; doradzanie w zakresie dostępnej infrastruktury i propagowanie kampanii reklamowych w związku z wydarzeniami, pokazami i działaniami; 4. sprawdzanie i nadzorowanie wszystkich wpływów pieniężnych oraz przeprowadzanie regularnych kontroli zasobów; 5. planowanie codziennych działań i kierowanie nimi; 6. kontrolowanie rekrutacji, nadzoru i osiągnięć pracowników; 7. zapewnianie zgodności z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy; 8. wykonywanie innych zadań pokrewnych

³ Klasyfikacja zawodów i specjalności 2010 – opisy grup średnich zawodów i specjalności, wersja z dnia 25 października 2010 r. [dok. elektr.]. [Tryb dostępu:] http://www.psz.praca.gov.pl/main.php?do=ShowPage&nPID=867758&pT=details&sP=CONTENT_objectID,868220 [odczyt: 6.08.2011].

Symbol i nazwa grupy elementarnej	Opis syntetyczny	Zadania zawodowe
<p style="text-align: center;">2622 <i>Bibliotekozawca i specjalista zarzadzania informacja</i></p>	<p>zajmuj si gromadzeniem, tworzeniem, organizowaniem i prowadzeniem zbiorow bibliotecnych i innych zbiorow informacji, organizowaniem i kontrolowaniem innych uslug bibliotecnych oraz dostarczaniem informacji uzytkownikom</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. organizowanie, tworzenie i prowadzenie usystematyzowanego zbioru ksiazek, czasopism i innych materialow drukowanych, audiowizualnych i rejestrowanych cyfrowo; 2. wybieranie i rekomendowanie pozyskiwania zbiorow bibliotecnych; 3. organizowanie, klasyfikowanie i katalogowanie materialow bibliotecnych; 4. zarzadzanie wypozyzczeniami bibliotecnymi, jednostkami prowadzacyimi wypozyzczenia miedzybiblioteczne i sieciami informacyjnymi; 5. odzyskiwanie materialow i prezentowanie informacji przedsiebiorstwom i innym uzytkownikom w oparciu o zbiory lub o systemy biblioteczne i systemy sieci informacyjnych; 6. prowadzenie badan i analizowanie lub modyfikowanie uslug bibliotecnych i informacyjnych zgodnie ze zmianami potrzeb uzytkownikow; 7. opracowywanie i wdrazanie systemow i modeli pojeciowych sluzacych gromadzeniu, organizowaniu, klasyfikowaniu i odzyskiwaniu informacji; 8. przygotowywanie opracowan naukowych i sprawozdan; 9. wyszukiwanie materialow referencyjnych w sposob tradycyjny i z uzyciem mediow interaktywnych (on-line), dokonywanie wypozyzczen miedzybibliotecnych oraz pelnienie innych funkcji majacych na celu wspieranie dostepu uzytkownikow do materialow bibliotecnych; 10. wykonywanie innych zadani pokrewnych

Symbol i nazwa grupy elementarnej	Opis syntetyczny	Zadania zawodowe
<p style="text-align: center;">3433 Pracownicy bibliotek, galerii, muzeów i informacji naukowej</p>	<p>wspierają specjalistów w zakresie bibliotekarstwa i informacji naukowej w gromadzeniu, opracowaniu i udostępnianiu zbiorów bibliotecznych i informacji naukowej, przygotowują dzieła sztuki, okazy i artefakty w celu włączenia ich do kolekcji, aranżują i tworzą ekspozycje w galeriach</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. zamawianie nowych materiałów bibliotecznych; 2. prowadzenie rejestru bibliotecznego i obsługa systemów obiegu materiałów; 3. katalogowanie materiałów drukowanych i zarejestrowanych; 4. wyszukiwanie i weryfikacja danych bibliograficznych; 5. pozyskiwanie i gromadzenie informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej oraz opracowywanie zbiorów; 6. obsługa sprzętu audiowizualnego i reprograficznego; 7. udostępnianie zbiorów bibliotecznych oraz udostępnianie i rozpowszechnianie informacji; 8. ustawianie i przygotowywanie eksponatów do wystawienia; 9. projektowanie i aranżowanie wystawy eksponatów, gablot wystawowych i przestrzeni wystawowych; 10. pomoc w ustawianiu oświetlenia i sprzętu wystawowego; 11. odbiór wysyłanie, pakowanie i rozpakowywanie eksponatów; 12. wykonywanie innych zadań pokrewnych
<p style="text-align: center;">4411 Pomocnicy biblioteczni</p>	<p>wydają i odbierają materiały, sortują i układają na półkach książki, materiały audio i video, czasopisma, dzienniki, magazyny, gazety oraz udzielają ogólnych informacji</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. wydawanie i odbieranie książek i innych materiałów bibliotecznych; 2. odkładanie na półki książek i innych materiałów bibliotecznych; 3. wykonywanie zadań biurowych, takich jak: tradycyjna lub elektroniczna ewidencja, obróbka tekstu oraz pisanie na maszynie (sic!) lub komputerze; 4. prowadzenie prenumeraty prasowej; 5. pomaganie użytkownikom biblioteki w uzyskaniu dostępu do podstawowych materiałów bibliotecznych oraz w wypożyczaniu międzybibliotecznym; 6. prowadzenie rejestru biblioteki w odniesieniu do nabytych, wydanych i zwróconych książek i innych materiałów; 7. uczestniczenie w skontrum zbiorów bibliotecznych w celu ustalenia aktualnego ich stanu i zgodności z ewidencją inwentarzową; 8. wykonywanie innych zadań pokrewnych

Źródło: Opracowano na podstawie dokumentu *Klasyfikacja zawodów i specjalności 2010 – opisy grup elementarnych zawodów i specjalności*, wersja z dnia 22 lutego 2011 r. [dok. elektr.]. [Tryb dostępu:] <http://www.psz.praca.gov.pl/main.php?do=ShowPage&nPID=867758&pT=details&sP=CONTENT.objectID.868220> [odczyt: 6.08.2011]. Opisy syntetyczne i wyszczególnienie zadań zawodowych dla poszczególnych grup zostały przejęte z tego dokumentu.

Charakterystyka zawodów i specjalności wyszczególnionych w klasyfikacji 2010, w tym także związanych z bibliotekarstwem, nie została na razie opracowana⁴. Zestawienie opisu zadań zawodowych bibliotekoznawcy i bibliotekarza, odzwierciedlone w tabeli 2 zostało opracowane w oparciu o dane zawarte w wyszukiwarce zawodów opartej na klasyfikacji 2007.

Tabela 2 Charakterystyka zawodu bibliotekoznawcy i bibliotekarza

Zawód/Opis	Bibliotekoznawca	Bibliotekarz
Opis syntetyczny	Gromadzi, opracowuje i udostępnia zbiory biblioteczne za pomocą metod, form i środków dostosowanych do typu biblioteki oraz potrzeb jej użytkowników; zajmuje się upowszechnianiem czytelnictwa.	Wykonuje prace związane z gromadzeniem, opracowywaniem i udostępnianiem zbiorów bibliotecznych.

⁴ Aktualna wersja wyszukiwarki zawodów dostępna pod adresem http://www.praca.gov.pl/pages/klasyfikacja_zawodow2.php [odczyt: 6.08.2011] obejmuje opisy zawodów uwzględnionych w klasyfikacji 2007 (baza jest uzupełniana i modyfikowana na bieżąco).

Zawód/Opis	Bibliotekoznawca	Bibliotekarz
Zadania zawodowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. gromadzenie zbiorów bibliotecznych w wyniku selekcji wartościującej książek, czasopism i innych typów dokumentów na podstawie ich indywidualnej oceny; 2. porządkowanie i opracowywanie zbiorów bibliotecznych w celu efektywnego ich wykorzystywania przez czytelników (ustalanie układu zbiorów, inwentaryzowanie, katalogowanie i klasyfikowanie na potrzeby katalogów oraz innych źródeł informacji o zbiorach bibliotecznych); 3. szkolenie użytkowników biblioteki w zakresie posługiwania się warształem informacyjnym, korzystania ze zbiorów, umiejętności posługiwania się książką, czasopiśmie i innymi typami dokumentów jako źródłem informacji, doradztwo w doborze piśmiennictwa stosownego do potrzeb i zainteresowań czytelnicznych; 4. badanie potrzeb użytkowników biblioteki w zakresie informacji i piśmiennictwa, w celu optymalnego zaspokojenia tych potrzeb; 5. udostępnianie zbiorów bibliotecznych, opracowywanie katalogów i innych źródeł informacji o zbiorach bibliotecznych na nośnikach tradycyjnych i elektronicznych; 6. obsługiwanie użytkowników biblioteki w zakresie informacji bibliograficznej i rzeczowej za pomocą własnego warsztatu informacyjnego i zbiorów oraz obcych baz danych i systemów, informacji skierowującej do zasobów i usług innych bibliotek i ośrodków informacji naukowej; 7. pobudzanie, rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych społeczeństwa, współdziałanie w upowszechnianiu wiedzy i edukacji kulturalnej (np. organizowanie spotkań autorskich, wystaw, prelekcji itp.); 8. współpraca z innymi bibliotekami i ośrodkami informacji naukowej, krajowymi i zagranicznymi, w zakresie gromadzenia i opracowywania zbiorów, tworzenia i wymiany źródeł informacji o zbiorach bibliotecznych, wypożyczeń międzybibliotecznych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. sporządzanie i składanie zamówień na książki, czasopisma i inne dokumenty zatwierdzone do nabycia, przyjmowanie i wstępne rejestrowanie (akcesja) nabytków, reklamowanie zamówień opóźnionych w realizacji; 2. wykonywanie prac przy inwentaryzacji zbiorów, techniczne przysposabianie zbiorów do przechowywania i udostępniania, dublowanie (powielanie) kart katalogowych; 3. przyjmowanie i realizacja zamówień czytelników na konkretne pozycje (bez doradztwa w doborze piśmiennictwa i posługiwania się warształem informacyjnym), rejestrowanie wypożyczeń, monitorowanie czytelników o książki i dokumenty nie zwrócone w terminie, udzielanie podstawowych informacji o zakresie usług świadczonych przez bibliotekę, czasie jej otwarcia itp.; 4. uczestniczenie w skontrum (kontroli) zbiorów bibliotecznych, w celu ustalenia ich aktualnego stanu i zgodności z ewidencją inwentarzową; 5. prowadzenie korespondencji w sprawach , głównie na gotowych formularzach , związanych z gromadzeniem zbiorów i wypożyczeniami

Zawód/Opis	Bibliotekoznawca	Bibliotekarz
Dodatkowe zadania zawodowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. tworzenie podstaw teoretycznych, metodycznych i organizacyjnych działalności bibliotek i prowadzenie w tym zakresie prac naukowych; 2. prowadzenie działalności dydaktycznej w zakresie bibliotekarstwa, bibliografii i informacji naukowej dla bibliotekarzy praktyków, studentów wyższych uczelni i czytelników; 3. prowadzenie działalności wydawniczej, zwłaszcza w zakresie dokumentacji i informacji o zbiorach i bibliotece; 4. prowadzenie działalności usługowej na rzecz innych bibliotek (scentralizowane gromadzenie i opracowywanie zbiorów, opracowywanie katalogów centralnych, reprodukcja zbiorów, instruktaż i szkolenie pracowników, konsultacje) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. przygotowywanie zbiorów do przekazania do oprawy i kontrolowanie wracających z oprawy (sprawdzanie kompletności poszczególnych obiektów, poprawności układu stron i numerów, zgodność oprawy i napisów ze zleceniem biblioteki); 2. wykonywanie prostych prac biurowych związanych z działalnością biblioteki

Źródło: Opracowano na podstawie danych zawartych w wyszukiwarce zawodów [tryb dostępu:] http://www.praca.gov.pl/pages/klasyfikacja_zawodow2.php [odczyt: 6.08.2011]. Opisy syntetyczne i wyszczególnienie zadań zawodowych bibliotekarza i bibliotekoznawcy zostały przejęte z rekordów w bazie.

Przytoczone w tabelach opisy syntetyczne oraz wyszczególnienia zadań zawodowych mogą stać się podstawą do określenia efektów kształcenia (głównie w zakresie wiedzy i umiejętności) odnoszących się do **kwalifikacji bibliotekarskich**, które powinien posiadać kandydat na stanowisko bibliotekarskie. Potwierdzeniem posiadania tych kwalifikacji może być dyplom kierunku studiów realizowanego poprzez program kształcenia zapewniającego osiągnięcie przez absolwentów wyszczególnionych efektów (najlepiej posiadający akredytację organizacji profesjonalnej), świadectwo ukończenia studiów podyplomowych (których program kształcenia także zapewnia osiągnięcie zakładanych efektów), dokumenty potwierdzające posiadanie efektów kształcenia uzyskane w kształceniu nieformalnym (ale nie stoi na przeszkodzie temu, by akceptować te formy, które są akredytowane). Efekty kształcenia mogą być także uzyskiwane pozaformalnie („przy warsztacie”), czego wyrazem jest staż pracy, jednak staż pracy nie może być traktowany czysto formalnie (podobnie zresztą jak dyplom). Efekty uczenia się uzyskane w wyniku stażu pracy powinny być potwierdzone i uznane. Samo chodzenie do pracy nie jest dowodem na nic, a już na pewno na posiadanie kwalifikacji bibliotekarskich przez osobę legitymującą się określonym stażem pracy.

Podsumowując:

1. W rozporządzeniu powinno być wyraźnie określone czym są „kwalifikacje bibliotekarskie” i czym są „kwalifikacje pedagogiczne”
2. Ich opis powinien obejmować wyszczególnienie elementów wiedzy i umiejętności składających się na te dwa rodzaje kwalifikacji (nie może to być wykaz szkół, kierunków studiów, dyplomów itp.)
3. Opis tych kwalifikacji powinien oczywiście określać poziom kwalifikacji zgodnie z definicją w ustawie PSW (kwalifikacje pierwszego stopnia – licencjat, inżynier; kwalifikacje drugiego stopnia – magister, magister inżynier, lekarz; kwalifikacje trzeciego stopnia – stopień naukowy doktora, kwalifikacje podyplomowe, które nie mieszczą się w tej hierarchii od kwalifikacji pierwszego do trzeciego stopnia) – do tych poziomów kwalifikacji zostaną przypisane w Polskiej Ramie Kwalifikacji kompetencje ogólne, którymi odznacza się każda osoba posiadająca dyplom potwierdzający uzyskanie danego poziomu kwalifikacji; nb. jest to też doskonała okazja do tego, by określić na jakich stanowiskach bibliotekarskich wystarczające jest posiadanie kwalifikacji pierwszego stopnia, a na jakich wymagane jest posiadanie kwalifikacji drugiego stopnia, do czego jest wymagane uzyskanie kwalifikacji podyplomowych.

4. Do określenia efektów kształcenia/uczenia się (wiedzy i umiejętności) składających się na kwalifikacje bibliotekarskie można wykorzystać opisy grup elementarnych oraz zawodów i specjalności w klasyfikacji zawodów i specjalności (można się także do tych przepisów w rozporządzeniu odwołać).
5. Uczelnie, wiedząc, jaką wiedzę i umiejętności powinni posiadać kandydaci na stanowiska bibliotekarskie mogą w ramach posiadanej autonomii, dostosować swoje programy kształcenia na studiach wyższych, podyplomowych, doktoranckich do tych wymagań, kandydaci planujący swoją przyszłą karierę zawodową mogą wybierać kierunki studiów o takich programach kształcenia, które zapewniają osiągnięcie oczekiwanych efektów.

Takie rozwiązanie w najmniejszym stopniu nie ogranicza nikogo do zajmowania stanowisk bibliotekarskich, choć też nikogo nie zwalnia z planowania i dokonywania wyborów. Objęcie stanowisk bibliotekarskich jest uwarunkowane posiadaniem odpowiednich, potwierdzonych efektów kształcenia, ale te efekty mogą być uzyskane różnymi sposobami – w ramach edukacji formalnej, nieformalnej lub pozaformalnej. Ważne jest, by były potwierdzone odpowiednim dokumentem (dyplomem, świadectwem itp. przypisanym do odpowiedniego poziomu kwalifikacji), byłoby też pożądane, by program kształcenia posiadał stosowne akredytacje, w tym profesjonalne gwarantujące, że efekty osiągnięte przez absolwentów, a także sposoby ich weryfikacji zostały zaakceptowane przez środowisko zawodowe – tak jest na całym świecie (nb. w Polsce jest jeszcze sporo (a właściwie wszystko) do zrobienia – także przez uczelnie – w kwestii zbudowania systemu uznawania i potwierdzenia efektów uczenia się uzyskanych np. w trybie pozaformalnym np. w wyniku wykonywania określonej pracy przez określony czas, a także w kwestii współpracy pracodawców w tworzeniu programów kształcenia i ocenie ich jakości). Przy takim podejściu zasadniczym zmianom musi też ulec sposób rekrutacji i oceny pracowników, a szerzej mówiąc prowadzenia polityki kadrowej w bibliotekach.

II. Par. 2, p. 2. został przepisany z poprzedniego rozporządzenia (z 1999 roku) dotyczącego kwalifikacji bibliotekarzy, a przecież na skutek zmian w przepisach dotyczących szkolnictwa wyższego, pojęcie uprawnień pedagogicznych przestało być jednoznaczne (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela). Konieczne wydaje się albo porzucenie tego zapisu (przecież ministerstwo dąży do „uwolnienia” zawodów), albo wyraźne doprecyzowanie, o jakie uprawnienia chodzi oraz co to są biblioteki publiczne dla dzieci i młodzieży (przecież w zasadzie każda jest też dla dzieci i młodzieży).

III. Co do zasady, staż pracy i wykształcenie akademickie nie mogą być traktowane jako alternatywne sposoby zdobywania kwalifikacji (dotyczy stanowisk starszego bibliotekarza i bibliotekarza), **bo dostarczają częściowo innych kompetencji. Uzupełniają się, a nie zastępują.** Stawianie na równi rocznego stażu pracy z trzyletnimi studiami I stopnia (przypadek kwalifikacji wymaganych na stanowisku bibliotekarza) jest już radykalnym nieporozumieniem.

IV. Nie jest też jasny powód, dla którego w bibliotece na stanowiskach bibliotekarskich należałoby zatrudniać osoby ze średnim wykształceniem w sytuacji dużego bezrobocia wśród absolwentów studiów wyższych. Nie służy to niczemu pozytywnemu, a jednocześnie grozi wyraźnym obniżeniem jakości kadry bibliotecznej.

V. Rozwiązania przewidziane dla specjalistów innych zawodów (tabelka nr 3) wydają się pozbawione sensu w sytuacji, kiedy na stanowisku bibliotekarskim można zatrudnić absolwenta każdego kierunku studiów (tabelka 1), co, jak zauważono w punkcie I. niniejszych uwag, wydaje się niezgodne z ustawą. Nie ma też raczej sensu różnicowanie stanowisk, jeśli wymagania dotyczące kwalifikacji są identyczne.

VI. Konieczne wydaje się także uwzględnienie wymagań kwalifikacyjnych studiów podyplomowych i doktoratów w dziedzinie bibliologii i informatologii. Studia podyplomowe powinny pozostać warunkiem ubiegania się o wyższe stanowiska. Niezależnie od interesów jednostek prowadzących kształcenie, brak takiego wymagania (a zatem konieczności

uczestniczenia w formalnym systemie permanentnej edukacji) nie dość, że jest sprzeczny z filozofią reformy kształcenia w ogóle, musi także działać demotywująco na pracowników bibliotek. Uwzględnianie wyłącznie stażu pracy jest nieporozumieniem, tak jak nieporozumieniem jest awansowanie kogoś wyłącznie za to, że przychodzi do pracy i wykonuje ją na przykład z minimalnym zaangażowaniem. W świetle propozycji rozporządzenia doktor bibliologii i informatologii nie może być bibliotekarzem dyplomowanym (od adiunkta w górę), jeśli nie ukończył wcześniej studiów II stopnia w zakresie inib (cokolwiek to znaczy). To prowadzi do sytuacji, w której na przykład absolwent trzyletnich studiów I stopnia w zakresie chemii i dwuletnich II stopnia w zakresie inib może być kustoszem dyplomowanym, a absolwent trzyletnich studiów I stopnia w zakresie inib i doktor w dyscyplinie bibliologia i informatologia już nie!